

Ámok

Kásler a vihar kapujában

Sebész és onkológus, egészségügyi csúcsmenedzser, nevéhez és 26 éven át igazgatott intézményéhez (Országos Onkológiai Intézet, OOI) fűződik a rákgyógyítás centralizálása, a Magyarországon érvényes gyógyítási protokoll kidolgozása. Ugyanakkor, mint mondják, a hazai rákgyógyítás kétes helyzetében, területi egyenetlenségében, a rosszabbul ellátott régiók egészségügyi leszakadásában, a tényben, hogy a rák Magyarországon „kettes számú halálok”. A lakosság önpusztító életmódja mellett részes a doktor beszűkült szeleme, önfényező nárcizmusa, akarnoksága is. Újabban maga a miniszterelnök hirdette ki: Kásler történelmi szerepet játszott. Pillanatnyilag úgy tartják, minisztersége már csak jelkép. Marad, de politikai értelemben megbukott. Ám ha zeng az ég, ha valakit ennyire bírálunk, azt a miniszterelnök makacsul tartja.

Orbán az általa kiemelt orvos miniszterekkel hagyományosan megégeti magát. Első egészségügyi miniszterétől, Gógl Árpádtól kínos bonyodalmak árán szabadult. Távozásának bejelentése után a hiperaktív doktor kis híján „kivitte”, önálló gyógyító birodalomá fejlesztette az egészségügy frekventált, reprezentatív intézményeit. Mikola István, a szinglihordák ostora, a nemzeti népszaporítás felkent papja, 2006-ban miniszterelnökhelyettes-jelöltként az országgyűlési választásokat is meghekkelte. A kampány döntő szakaszában olyan nagy formát futott, hogy egy

személyben garantálta a választási vereséget. A döntés kis híján Orbán bukásához vezetett, néhány hónapig rezgett is a lécs. Mondják, míg Kásler egyik elődje, Réthelyi Miklós professzor passzív volt, ámde nem kártékony, Káslert sem reformernek hozták, de ahol lehetett, ártott.

Ne feledjük, a Kékgolyó főigazgatójaként Kásler túlélte már néhány kormányt. Kedvelték jobbról, nyalták-falták balról, minden létező kiténtetéssel megajándékozták a Prima díjtól a Köztársasági érdemkeresztig. Egy egészségügyi prominens meséli: jelen volt a Kékgolyóban, ahol a főigazgató Gyurcsány és felesége jelenlétében hirdette meg a nemzeti rákellenes programot, s Gyurcsány a szokott dagályos stílusában méltatta a doktor soha el nem múló érdemeit. Horn Gyula egyszerűbb lélek volt. Korábban, amikor egy egészségügyi tisztviselő vizsgálni kezdte a főigazgató önkényes

döntéseit (nem akarta kirúgni, csupán vizsgálódott), Horn emelte fel a telefont, hogy a maga közvetlen stílusában adja tudtára: a Káslert pedig ne cseszegessétek. Tilos hozányúlni. A jóéért, amit a politikától kapott, Kásler nem maradt adós, ennek következtében a nézeteit is sűrűn váltogatta. Szerinte Orbán ismerte fel először Magyarországon az onkológia jelentőségét. Nála Orbán a befutó.

A főigazgató minden rendszerben segítőkész embernek látszott. S mivel ma már a rák az egykori morbus hungaricushoz (tbc) fogható betegség, ez a győtrelem óhatatlanul érinti a politikusok rokonait is. Káslernál gyakran megcsörrent a telefon. Őt mindig fel lehetett hívni, ha baj volt. És milyen kedves, mily megnyugtató, mikor fogad a főigazgató, ő mutat be a legkiválóbb terapeutának, kimaradnak a hosszú várólisták, személyesen is rám pillant néha, mindig készen áll a VIP betegszoba. Káslert ezért nem kárhoztatjuk, élt a helyzeti előnnyel. Neki lejtett a pálya.

A pálya Kásler életében a lehető legátlagosabb volt. A „konzervatív, katolikus szellemű családból” származó Kásler Budapesten született, később költöztek vissza Sárvára. A család sikeresen megkapaszkodott, apja jogászként kezdte, fogalmazó, majd járásbíró volt a legkeményebb ötvenes években is. Anyja egyszerű pedagógus, más megközelítésben több is volt ennél. A Hazañas Népfront sárvári elnökeként működött. Káslerné csapata biztosan hozta a választási kilencvenkilenc egész kilencetized százalékokat. Napi Partizán című netes videójában Gulyás Márton hangsúlyosan említi Kásler mozgalmi múltját, aktív KISZ-vezetői előéletét. Szerintünk túlzás a szárnyait bontogató Káslert, ahogy a videóban teszi, Kásler elvtársként emlegetni. Ilyesmiket számosan elkövettek, legfőljebb nem minden elkövetőből lett ősz fejjel konzervatív gondolkodó, nemzeti teológus, a Szent Család PR-menedzsere, a felvilágosodás ellenfele, a nyugati orvoslás kárhoztatója, s egyúttal hasznélvezője is. Kásler a fiatal diplomásokat nyugati intézetekbe küldi fejlődni, hogy – mint ő maga mondta – „lássák, mit hogyan nem szabad csinálni!”. A miniszter a globális világ technikai túlfejlődését kárhoztatja, eredményeit kétli, miközben persze miniszteri Audival jár ő is, s fiával közös cége luxusgépkocsik kölcsönzésével foglalkozik.

Az orvosi karrier kezdete az unalom határáig sablonos. 1978-ban Szegeden diplomázik, itt teszi le a szakvizsgákat. Klinikai onkológiai szakvizsgát 2009-ben tesz, amikor tizenhét éve főigazgató. Tulajdonképpen fejsebészként debütál, a Kékgyólyóban lesz adjunktus, majd a fej- és nyaksebészeti osztály főorvosa. Ismerői szerint Kásler nem karizmatikus, rendszeralkotó orvos, nem „nagy sebész”, nem igazi márkanév, mint a legendás előd, Eckhardt professzor. A mandátuma egészségügyi vezetők szerint puccs eredménye, maga Eckhardt professzor sem Káslert javasolta, az Antall Józsefet kezelő, jelentős befolyással bíró orvosi team vezetője azonban őt támogatta. Pozícióját huszonhat évig megtartotta. Kásler megítélése vegyes, a Magyar Narancs portréja szerint lehetetlenség róla csak jót vagy csak rosszat mondani. Erdemei közé sorolják az egységes rákgyógyászati protokoll kidolgozását.

Tudatunkban az onkológusszakma úgy rögzült évtizedekig – a tudomány azóta mérföldeket ugrott –, hogy színre lép a diagnosztika, felállítja a diagnózist, majd jön a sebész, és operál, erősen képes eredménnyel. A valóságban a modern onkológia a gyógyszeres kezeléstől a sugárterápiás módszerek, kémiai beavatkozások kombinációján át a szakrendszerek összehangolt munkájáig terjed. Igazán sikeres gyógyítás csak centrumokban folyhat. Vitathatatlan, hogy Kásler a fejlődési vonalat évtizedeken át innovatív módon követte. Az OOI feladata a rákgyógyászat országos rendszerének összehangolása lett volna, de a főigazgató az utóbbiban viszonylag csekély aktivitást mutatott. Annál sikeresebb volt intézete (és saját renoméja) fényezésében, a fejlesztési források beszerzésében, akár a rivális intézetek kárára is.

Orvosi körökben Káslert nem övezi osztatlan szeretet. Aki Kásler intézetében ellentmondott, annak fű nem nőtt. Egészségpolitikusok szerint

Kásler egyénisége egyszerű szerkezet: úriember, sármos és graciózus, felfelé megejtően kedves, lefelé kíméletlenül tapos. A riválisok lefojtott ellenszenvét jelzi, hogy amikor a járvány csúcspontján Kásler kicsinyes okokra hivatkozva, vélhetően magamutogató hiúságból menesztett két jó nevű intézményvezetőt, köztük egy volt fideszes helyettes államtitkárt, Merkely professzor, a Semmelweis Egyetem rektora az egyetem komplex rehabilitációs fejlesztésével bízta meg a Kásler által leváltott Cserhádi Pétert. Ez önmagában üzenet volt.

És ezzel fejest is ugrottunk a doktor államférfi pályájának tagolásába. Balog Zoltán örökségének birtoklása gyakorlott politikusnak is emberes feladat. De Balog, bármilyen vétek terhelik, mégis politikai agy volt: mindenben kiszolgált Orbánt, de néha látszott, a dolgokról valamit gondol is. Káslerrel nem tudjuk elképzelni ezt, egy autoriter hatalmi szerkezetben nincs is jelentősége. Nyilvánvaló, hogy a fennálló szerkezetet védi. Egészségügyi reformokra költeni, programokkal bibelézni, mindezt keresztülvinni a lakosságon, kockázatos dolog. Konceptió kell hozzá, pénz, fajsúlyos egyéniség. Kásler ellenben reneszánsz szellem, nagy gondolkodó. A vallásfilozófián túl konyít a történelemhez is.

A magyarság eredetéhez sajátos fogalmi keretben képes közelíteni. Egy kétszáz éve eldől meccset, a finnugor-hun beharcolt szeretné újrajátszani. Az ezoterikus, formabontó figurák szemlátomást tetszenek magának a Nagysámánnak is. A sztyepei őseredet eszme (amelyre Magyarországon komoly pénzt hozó, prémsüveges, tarsolylemezes, asztaltáncolatot szubkultúra épült) a keleti nyitás politikájához is passzol. Szinte látjuk, miként vágatnak felénk a mongolok a Mészáros Lőrinc által kivitelezett balkáni selyemúton.

Hogy mit várt a miniszterelnök Kásler csatasorba állításától, nem tudhatjuk. A látványsportnak nem számító, nem túl elegáns feladatoktól (oktatás, egészségügy, kultúra, szociális ügyek) Orbán úgy menekül, mint ördög a tömjénfüsttől. Mindent berámolt egy hatalmas túlélőcsomagba, amelynek minden eleme reformokért kiált. Amíg a dolgok úgy-ahogy összeálltak a viszonylag koherens szervezetműködtető Balog Zoltán alatt, ez működött. A politikusokkal jó viszonyt ápoló, de a politikában járatlan Kásler kosarából a verebek máris csipegetni kezdték a legízesebb magvakat. Két alapterületet (oktatás, kultúra) Kásler kinevezése után azonnal előzőn-

löttek a populistá főlörültek. A Petőfi Irodalmi Múzeum a kultúrharc részeként máris nemzeti kezekben van. A Nemzeti alaptanterv körül sertepertél Takaró Mihály, a forrongó antiszemita. A színházak sorsa tisztázatlan. Kulturális bónusznak számít a Művészeti Akadémia. Seregestül gyülekeztek a varjak, s mind arra számítottak, hogy ez a derék onkológus, aki egyszerre történész és orvos, begyógyítja a nemzet százados sebeit. A főlörültek rohamát Kásler kezdettől képtelen megfékezni. Igaz, jelentős ellenállást nem is tanúsított, mivel valamilyen módon közük tartozik. Nem járt jobban az egészségüggyel sem. Az orvosi kamarát a kásleri stílus annyira kiborította, hogy ezúttal először kicsúszott a kormánypárti ellenőrzés alól. A kórházszövetség súlytalanná vált. Az oktatáshoz Káslernek végképp nincs köze, macskaléptekkel lopkodták ki alóla a kulcsfontosságú pozíciókat. A szakoktatást Parragh László társadalmi munkában ellenőrzi. Az egyetemek után az ITM (az ambiciózus Palkovics László) nyújtogatja mágneses csápjait. Kásler keze alatt két reszort terület maradt, a közép- és alsófokú oktatás. Magát a minisztert Orbán két komisszára, a Rétvári-Novák kettős ellenőrzi. Mire fényes pályáját lezárja, Kásler tárca nélküli miniszter lesz.

Ebbe a helyzetbe robbant bele a koronavírus-válság. A tapasztalat azt mutatja, hogy a kormánypárt minden válságot jól kezel, amit ő maga kelt. Egy járvány kellett ahhoz, hogy kiderüljön, az egészségügy tényleg nem működőképes. Összeomlik a legkisebb feszítő súly alatt. Alaplépés, hogy válság idején mindenáron meg kell tartani a közbizalmat. Az őszinteség fél győzelem. Fordítva jártak el. Tétováztak, sugdolóztak, félinformációkat csorgattak, maguk előtt is titkolóztak, mivel maguk is a sötétben botorkáltak. A mentést, a válságkezelést rendőri feladattá tették. Káslerrel villámgyorsan kiderült, nagyképp narrátor, pocsek kommunikátor. Alkata, fellépése ránézésre is döntésképtelenséget sejtet.

Ráadásul a kormányalakítás után mindenkit leváltott, aki épp szembejött. Legelőször a tiszti főorvost, aki elfogadott, bevált szakmai tekintély volt. Most Müller Cecília egy jóságos tanti modorában olvassa fel a szöveget, amit a stáb a kezébe nyomott.

A kórházi ágyfelszabadítás fedőnevű hadgyakorlat (Merkely professzor nevezte el így) fiktív jellege ellenére konkrét tragédiákba torkolt. Magyarországon leállt a gyógyítás, nincs kórházi felvétel, nem készülnek diagnózisok, a várólisták is lefagytak. És ami nem lényegtelen, a járvány tesztelése hetekig stagnált, országunk ebben tényleg élen járt. Az orvosigazgatók leváltásával, talán hogy példát statuáljon, a hatalomgyakorló élcsapat lelkének legközepebe ta-

Kásler doktorról sosem derült volna ki, mennyire alkalmatlan miniszternek, ha óvatlanul bele nem lép a pandémia legközepebe.

posított. A bizalom végképp kitelt. Kásler doktorról sosem derült volna ki, mennyire alkalmatlan, ha óvatlanul bele nem lép a pandémia legközepebe.

Hogy mi lesz Kásler sorsa, sejtethető. Egy darabig még nyilván elvan, magányosan egy túl szellős minisztériumban. Menekülési útvonalak most is vannak. Orbán tavaly megszervezte Kásler számára a kurultáj kultúra kultuszhelyét, Magyarságkutató Intézet néven. Kormányközeli kutatóintézet már létezik, a Szakály-féle Veritas. Ez a mostani 880 milliót kóstál. Nem kevés. Az Akadémia Történeti Intézete alig került valaha többbe. Káslernek ennyi elég. Eltelve egy szittyá ösvilágban. Csupán remélni tudjuk, hogy a nagy magyarságkutató, Julianus barát nyomdokán járva megleli végre őshonát. / **Buják Attila**